

6. Domácnosti a bydlení

Jediným zdrojem dat, který poskytuje podrobné údaje o domácnostech a bydlení v územním detailu, je sčítání lidu, domů a bytů (SLDB). Použitý způsob zjišťování a následného zpracování dat neumožňoval získat podrobné údaje v případě, že v bytě žilo více rodinných domácností (proto jsou některá data zde publikována pouze za hospodařící domácnosti tvořené jednou rodinou).

Struktura domácností

Podle výsledků SLDB 2011 bylo v Jihomoravském kraji **473,5 tisíc hospodařících domácností**. Z tohoto počtu bylo 233,5 tisíc domácností tvořených úplnou rodinou (z toho 41,6 % úplné rodiny se závislými dětmi), 62,1 tisíc domácností tvořených neúplnou rodinou (z toho 82,2 % neúplných rodin s ženou v čele domácnosti), 10,5 tisíc domácností tvořených dvěma a více rodinami a 22,2 tisíc vícečlenných nerodinných domácností. V součtu 145,1 tisíc domácností zastupovaly domácnosti jednotlivců (44,3 % domácností mužů a 55,7 % domácností žen).

Hospodařící domácnosti podle typu domácnosti a způsobu bydlení

Zdroj: SLDB 2011

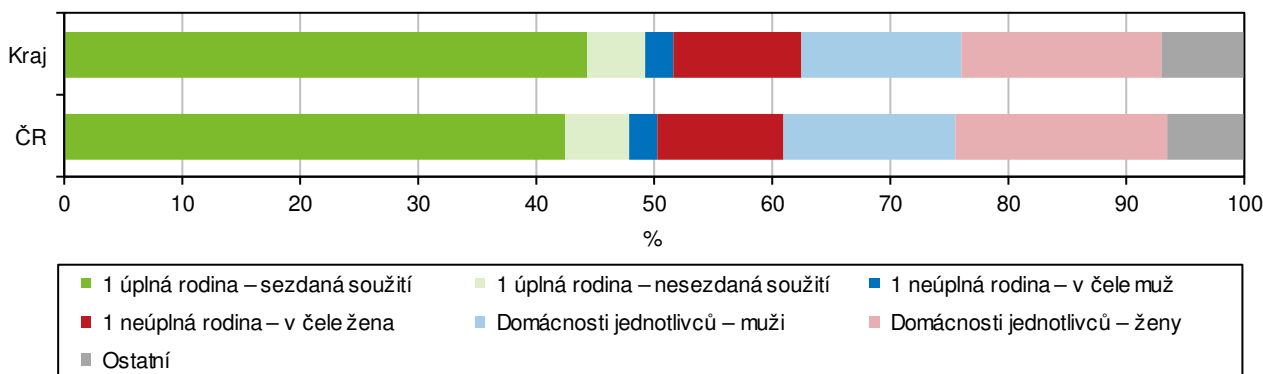
	Celkem	Tvořené 1 rodinou				Tvořené 2 a více rodinami	Domácnosti jednotlivců		Vícečlenné nerodinné domácnosti
		úplné rodiny		neúplné rodiny			muži	ženy	
		bez závislých dětí	se závislými dětmi	v čele muž	v čele žena				
Hospodařící domácnosti	473 520	136 389	97 136	11 056	51 087	10 497	64 304	80 813	22 238
v tom podle způsobu bydlení									
bydlící v bytech	468 566	135 812	96 810	10 980	50 765	10 493	62 258	19 732	21 716
bydlící mimo byty	4 726	436	305	68	265	4	2 046	1 081	521
bydlící v zařízeních ¹⁾	228	141	21	8	57	-	x	x	1
v %									
bydlící v bytech	100,0	29,0	20,7	2,3	10,8	2,2	13,3	4,2	4,6
bydlící mimo byty	100,0	9,2	6,5	1,4	5,6	0,1	43,3	22,9	11,0
bydlící v zařízeních ¹⁾	100,0	61,8	9,2	3,5	25,0	-	x	x	0,4

¹⁾ jednotlivé osoby žijící v zařízeních nevyplňovaly Bytový list, proto za ně data nejsou k dispozici

Převážná **většina domácností v kraji bydlela v bytech** (468,6 tisíc, tj. 99,0 % z celku). Pouze 228 domácností bydlelo v zařízeních (zařízení sloužící k individuálnímu i kolektivnímu ubytování – svobodárny, ubytovny, studentské koleje, penziony). Mimo byty a zařízení bydlelo 4,7 tisíc domácností (nouzová obydlí, mobilní objekty, rekreační chaty a chalupy). Bydlení mimo byty bylo doménou domácností jednotlivců, především mužů.

Hospodařící domácnosti podle typu v Jihomoravském kraji

Zdroj: SLDB 2011

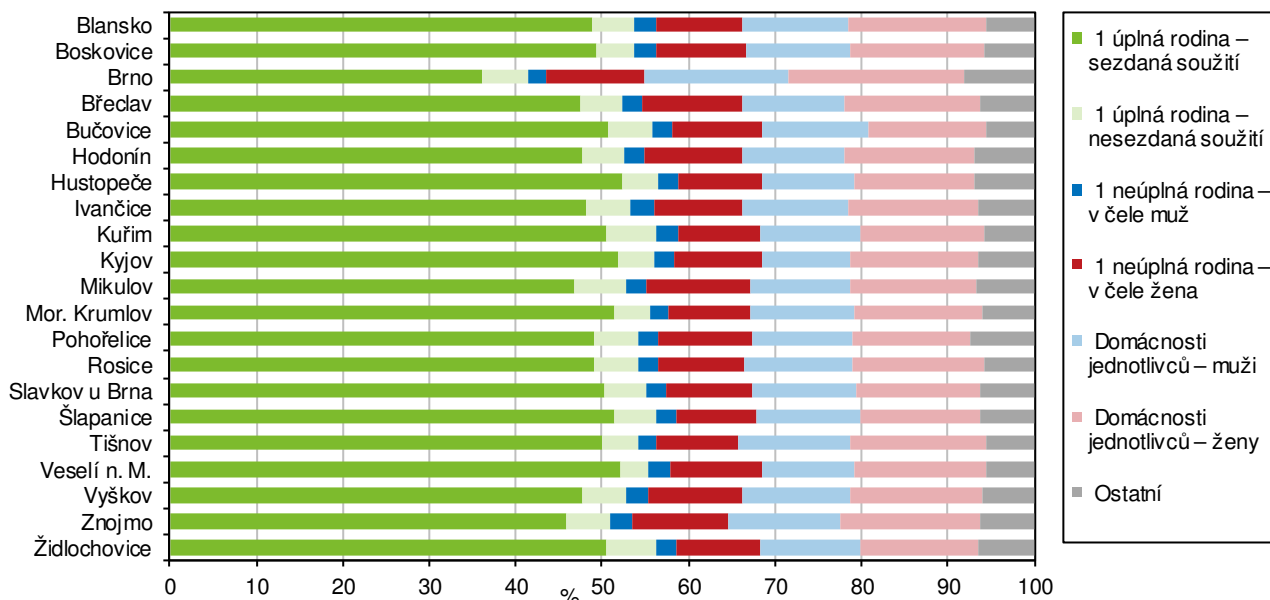

Pozn.: Ostatní = rodinné hospodařící domácnosti tvořené 2 a více rodinami a vícečlenné nerodinné domácnosti

Z 233,5 tisíc domácností tvořených úplnou rodinou bylo **210,1 tisíc úplných rodin** – sezdaná soužití a 23,4 tisíc úplných rodin nesezdaných soužití. Sezdaná soužití tvořila 44,4 % z celkového počtu domácností a o 1,9 procentního bodu převyšovala republikový průměr (viz graf), nesezdaná soužití tvořila 4,9 % z počtu domácností, podíl byl o 0,5 bod pod průměrem ČR. Nižší než republikový průměr byl i podíl domácností jednotlivců - mužů (13,6 % - nižší o 1,0 bodu) i podíl domácností jednotlivců – žen (17,1 % - nižší o 0,8 bodu).

Hospodařící domácnosti podle typu ve správních obvodech ORP Jihomoravského kraje

Zdroj: SLDB 2011

Pozn.: Ostatní = rodinné hospodařící domácnosti tvořené 2 a více rodinami a vícečlenné nerodinné domácnosti

Z grafu se srovnáním struktury domácností podle SO ORP v kraji vyplývá zvláštní postavení Brna. Byl zde nejnižší podíl úplných rodin (sezdaná soužití) z celkového počtu domácností (36,1 %) a nejvyšší podíl domácností jednotlivců – mužů (16,5 %) a nejvyšší podíl domácností jednotlivců – žen (20,5 %). Nejvyšší podíl úplných rodin (sezdaná soužití) byl v SO ORP Hustopeče (52,3 %) a Veselí nad Moravou (52,0 %). Nejnižší podíl domácností jednotlivců - mužů na všech domácnostech byl zjištěn v SO ORP Kyjov (10,2 %), nejnižší podíl domácností jednotlivců - žen byl zjištěn v SO ORP Bučovice a Židlochovice (13,5 %). Podíly neúplných rodin v čele s mužem či ženou a podíly nesezdaných soužití na celkovém počtu domácností se mezi jednotlivými správními obvody ORP nijak výrazně nelišily.

Rodinné domácnosti

Porovnáme-li jednotlivé typy domácnosti tvořené jednou rodinou z hlediska **počtu členů domácnosti**, u všech typů domácností tvořily nejvyšší podíl domácnosti tvořené 2 členy. Do popředí zde ale vystupují registrovaná partnerství, kde dvoučlenné domácnosti tvořily dokonce 90,9 % domácností. U faktických partnerství se objevuje nejvyšší podíl domácností s 5 a více členy. U sezdaných manželských párů tvořily 2. nejvyšší podíl čtyřčlenné domácnosti, u nesezdaných párů to byl podíl tříčlenných domácností.

Zásadní rozdíl mezi typy domácností tvořené **1 úplnou rodinou** byl v podílu domácností se závislými dětmi. V domácnostech registrovaných či faktických partnerů byl vysoký podíl domácností bez závislých dětí (98,5 %, resp. 82,6 %). U sezdaných či nesezdaných párů přesahoval tento podíl 58 % a v souladu s podílem podle počtu členů domácnosti u manželských párů tvořily 2. nejvyšší podíl domácnosti se 2 závislými dětmi a u faktických manželství podíl domácností s 1 závislým dítětem.

Nejvíce domácností tvořených 1 úplnou rodinou manželských párů bez závislých dětí patřilo v dělení podle věkové kategorie, do které spadá osoba v čele domácnosti, do skupiny 55 až 64 let (43,7 tisíc domácností, tj.

35,6 % celku). Manželských párů se závislymi dětmi podle osoby v čele domácnosti bylo nejvíce ve věkové skupině 35 až 44 let (41,3 tisíc, tj. 47,3 %).

Hospodařící rodinné domácnosti podle počtu členů domácnosti, závislých dětí a typu hospodařící domácnosti

Zdroj: SLDB 2011

	Rodinné domácnosti	v tom s počtem členů (%)				v tom s počtem závislých dětí (%)			
		2	3	4	5 a více	bez dětí	1	2	3 a více
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou¹⁾	233 525	37,0	26,6	27,6	8,7	58,4	19,4	18,9	3,4
v tom									
manželské páry	210 046	36,2	26,3	28,6	9,0	58,4	18,7	19,4	3,5
faktická manželství	23 005	44,2	30,0	19,2	6,5	58,1	25,7	13,8	2,4
registrovaná partnerství	66	90,9	6,1	1,5	1,5	98,5	1,5	-	-
faktická partnerství	408	43,9	28,4	15,9	11,8	82,6	11,5	4,4	1,5
Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou	62 143	57,2	30,7	8,7	3,5	51,4	33,9	12,7	2,1
v tom									
v čele muž	11 056	56,3	29,3	9,7	4,7	57,9	31,8	9,0	1,3
v čele žena	51 087	57,3	31,0	8,5	3,2	50,0	34,3	13,5	2,3

¹⁾ faktická manželství = neformální soužití druha a družky, faktická partnerství = neformální soužití osob stejného pohlaví

Podobně jako u manželských párů se závislymi dětmi tomu bylo i u faktických manželství se závislymi dětmi – nejpočetnější zastoupení měla věková skupina 35 až 44 let – 4,2 tisíc, tj. 43,1 % celku. U faktických manželství bez závislých dětí tvořily největší skupinu domácnosti s osobou v čele ve věku 25 až 34 let (5,0 tisíc, tj. 37,7 %).

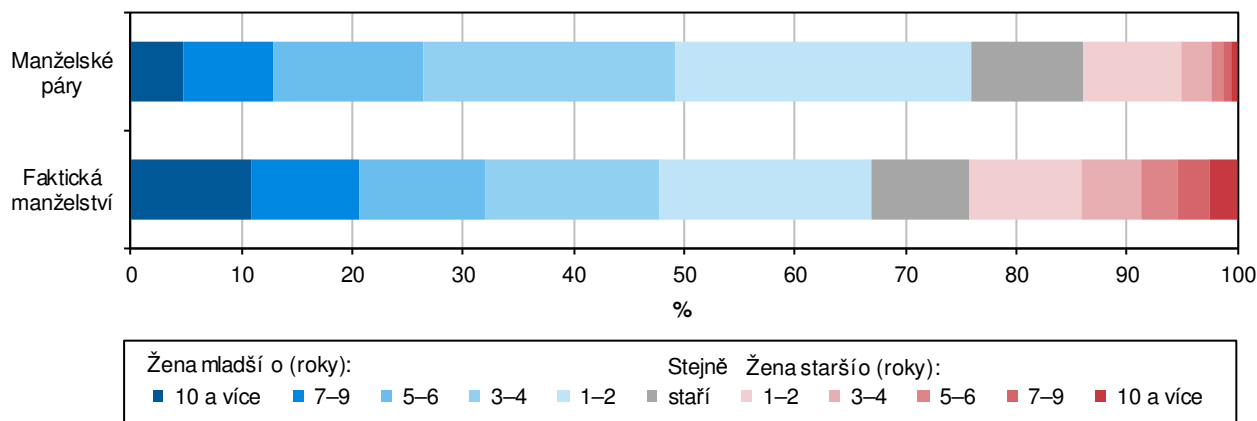
Úplné rodiny podle věku osoby v čele, typu hospodařící domácnosti a počtu závislých dětí

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho podle věku osoby v čele (%)						
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Domácnosti tvořené 1 úplnou rodinou	233 525	0,6	13,0	22,4	20,2	22,0	14,5	7,4
z toho								
manželské páry	210 046	0,2	10,4	21,9	20,7	23,2	15,6	8,0
bez závislých dětí	122 617	0,2	4,0	3,8	16,5	35,6	26,2	13,6
se závislymi dětmi	87 429	0,2	19,3	47,3	26,7	5,7	0,6	0,1
faktická manželství	23 005	3,8	36,8	26,7	15,0	11,0	4,7	2,0
bez závislých dětí	13 370	5,1	37,7	14,9	14,6	16,6	7,7	3,4
se závislymi dětmi	9 635	2,0	35,5	43,1	15,7	3,3	0,4	0,0

Manželské páry a faktická manželství (soužití druha a družky) podle rozdílu ve věku v Jihomoravském kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

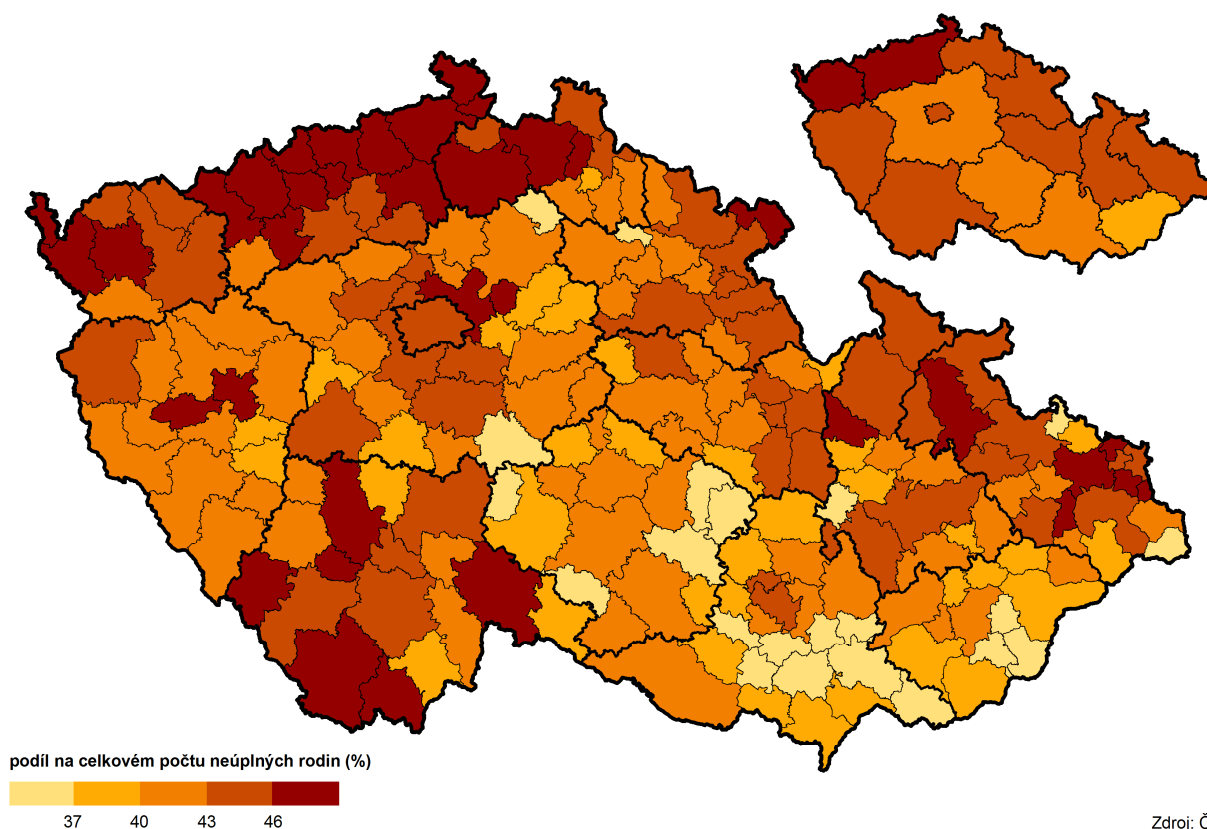

Úplné rodiny podle věku osoby v čele, typu hospodařící domácnosti a počtu závislých dětí

Zdroj: SLDB 2011

	Celkem	z toho věk muže					
		15–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 a více
Manželské páry celkem	210 046	5 088	41 645	43 289	46 144	43 997	29 878
z toho věk ženy							
15–29	10 622	3 810	6 404	351	44	12	1
30–39	49 127	1 184	33 383	13 585	834	126	13
40–49	43 482	57	1 740	27 891	13 060	676	58
50–59	45 853	32	88	1 381	30 464	13 400	485
60–69	40 825	3	23	62	1 694	28 932	10 111
70 a více	20 136	2	7	19	47	851	19 210
Faktická manželství celkem	23 005	4 503	8 515	4 443	2 970	1 759	813
z toho věk ženy							
15–29	6 846	3 695	2 846	253	49	2	1
30–39	7 942	734	5 023	1 862	278	39	6
40–49	3 705	56	590	1 968	941	133	16
50–59	2 485	10	44	327	1 411	636	56
60–69	1 446	5	8	30	275	848	280
70 a více	580	3	4	3	16	100	454

U věkového složení manželských párů nebo faktických manželství upoutají nejspíše určité **extrémy**. Z tabulky například vyplývá, že v kraji existovalo 13 manželských párů, v nichž žena byla ve věku 15 až 29 let a muž měl 60 a více let (u faktických manželství to byly 3 páry). Bylo zde i 5 manželských párů, kde muž měl 29 a méně let a žena byla ve věku 60 a více let (u faktických manželství to bylo 8 párů).

Neúplné rodiny v čele se ženou se závislými dětmi podle SO ORP a krajů podle SLDB 2011

Neúplné rodiny podle věku osoby v čele, typu hospodařící domácnosti a počtu závislých dětí

Zdroj: SLDB 2011

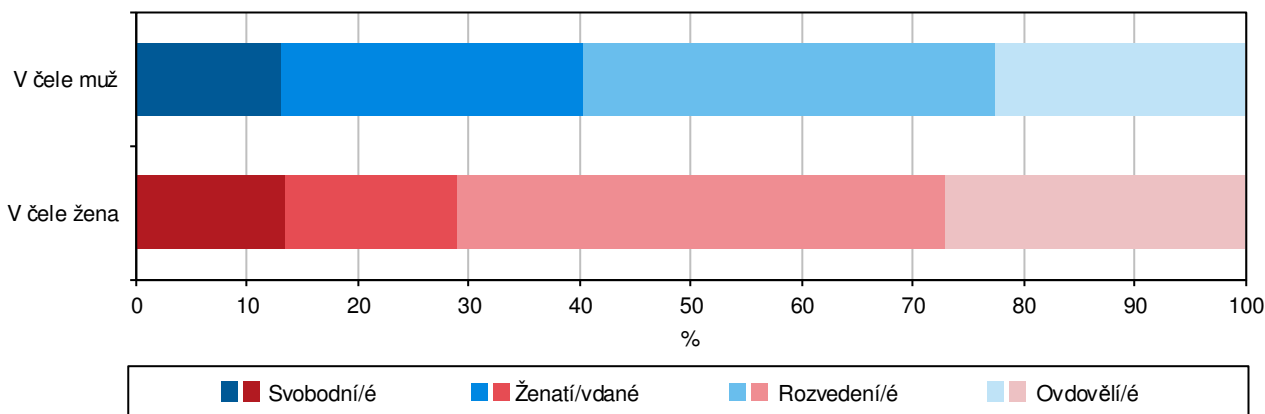
	Celkem	z toho podle věku osoby v čele (%)						
		15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Domácnosti tvořené 1 neúplnou rodinou	62 143	1,8	12,2	26,3	22,9	16,4	9,5	10,5
v tom								
v čele muž	11 056	2,2	8,7	19,9	27,6	22,2	9,7	8,6
bez závislých dětí	6 405	1,4	2,1	6,0	26,9	32,5	16,0	14,7
se závislými dětmi	4 651	3,2	17,8	39,2	28,6	8,1	0,9	0,2
v čele žena	51 087	1,8	13,0	27,7	21,9	15,1	9,4	10,9
bez závislých dětí	25 524	0,3	0,4	7,5	23,9	27,3	18,8	21,8
se závislými dětmi	25 563	3,3	25,6	47,9	19,8	3,0	0,1	0,0

U domácností tvořených 1 neúplnou rodinou převažovaly domácnosti v čele s ženou. Ovšem zatímco u domácností, v jejichž čele stojí muž, tvořily domácnosti se závislými dětmi menší část (42,1 %), u domácností v čele s ženou tvořily domácnosti se závislými dětmi polovinu domácností. Domácnosti se závislými dětmi, v jejichž čele byla žena, tvořily 41,1 % z celkového počtu domácností tvořených 1 neúplnou rodinou. Tento podíl byl mezi kraji 3. nejvyšší (po Zlínském kraji a Kraji Vysočina), nejvyšší podíl, a to 49,0 %, byl zjištěn v Ústeckém kraji. V rámci kraje byl nejvyšší podíl domácností se závislými dětmi, v jejichž čele byla žena, na celkovém počtu neúplných rodin v Brně (45,5 %) a v SO ORP Kuřim (44,2 %). Naopak nejnižší podíly byly zaznamenány v SO ORP Hustopeče (32,2 %) a Veselí nad Moravou (33,2 %).

Věková skladba domácností mužů a žen bez závislých dětí se nijak významně nelišila. U domácností s ženou v čele domácnosti se závislými dětmi je vždy vyšší zastoupení 3 věkových skupin zahrnující věk 15 až 44 let.

Neúplné rodiny podle pohlaví a rodinného stavu osoby v čele v kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

Rodinný stav svobodný, svobodná mají v domácnostech tvořených neúplnou rodinou stejné zastoupení (13,0 %, resp. 13,4 %). U domácností mužů i žen byl nejvyšší podíl rozvedených (37,1 % u mužů, 44,1 % u žen), u domácností mužů byl ale vcelku vysoký podíl ženatých - 27,3 % oproti 15,4 % vdaných.

Domácnosti jednotlivců

Podle výsledků SLDB 2011 bylo v kraji 145,1 tisíc domácností jednotlivců, tvořily 30,6 % z celkového počtu domácností. **Mezi domácnostmi jednotlivců bylo více domácností žen, a to 80,8 tisíc (55,7 %).** Z hlediska rodinného stavu největší skupinu mužů tvořili svobodní (28,5 tisíc, tj. 44,4 % celku), u žen byly největší skupinou vdovy (36,6 tisíc, tj. 45,2 % z počtu domácností žen). Druhý nejvyšší podíl u mužů tvořili rozvedení (28,7 %), u žen tvořil 2. nejvyšší podíl svobodných (23,2 %).

Podrobnější věkové členění domácností jednotlivců podle pohlaví a podle věku (viz graf) ukazuje, že počty mužů a žen ve věku 15 až 19 a 20 až 24 let byly téměř shodné. V 6 věkových skupinách, zahrnujících věk 25 až 54 let, byl vyšší počet mužů, od věkové skupiny 55 až 59 let začínají převažovat ženy. Ve věkové skupině 65 až 69 let již počet žen dvojnásobně převyšuje počet mužů a ve věkové skupině 80 až 84 let již čtyřnásobně.

Územní rozdíly v kraji v této oblasti lze vyjádřit pomocí podílu domácností jednotlivců podle pohlaví na celkovém počtu osob stejného pohlaví. **Dominantní postavení mělo Brno**, samostatně hospodařící domácnosti mužů tvořily 18,0 % z celkového počtu mužů v Brně, mezi ženami byl podíl ještě vyšší, a to 20,3 %. S podstatným odstupem na 2. místě následoval SO ORP Znojmo (12,3 % u mužů a 14,6 % u žen). Nejnížší podíl domácností mužů z počtu mužů byl v SO ORP Kyjov (9,0 %) a Veselí nad Moravou (9,4 %), nejnížší podíl žen v SO ORP Pohořelice a Hustopeče (oba 11,8 %).

Hospodařící domácnosti jednotlivců podle věku, rodinného stavu a způsobu bydlení

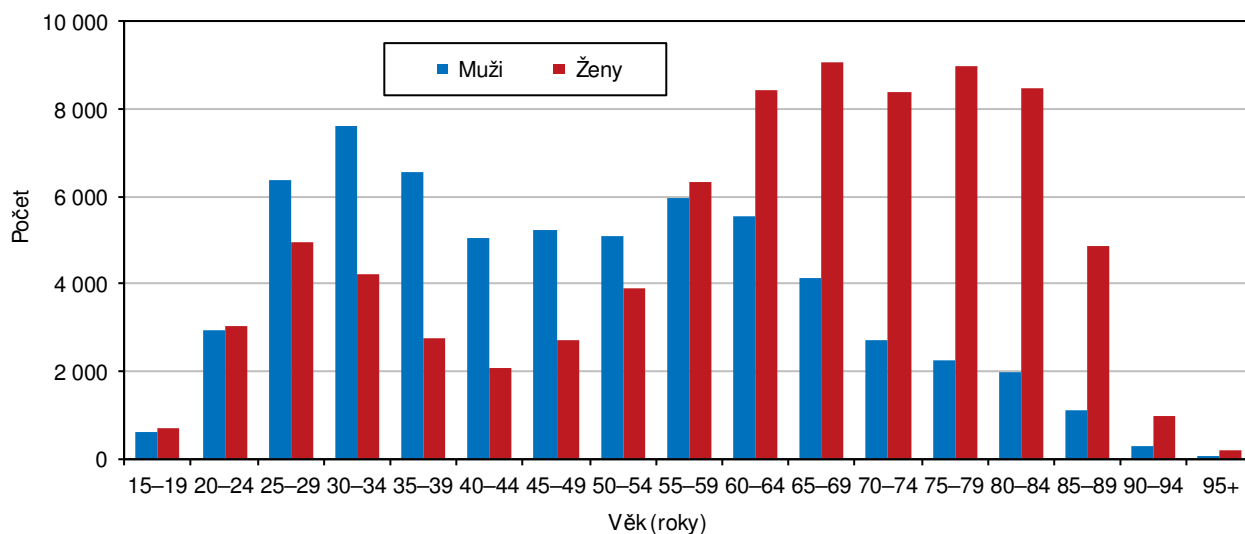
Zdroj: SLDB 2011

	Muži					Ženy				
	celkem	z toho ve věku				celkem	z toho ve věku			
		15–29	30–49	50–69	70 a více		15–29	30–49	50–69	70 a více
Domácnosti jednotlivců celkem	64 304	15 390	18 380	20 769	8 390	80 813	8 739	32 263	27 810	31 894
z toho rodinný stav (%)										
svobodný, svobodná	44,4	32,2	20,8	23,9	9,0	23,2	22,4	8,6	10,4	4,3
ženatý, vdaná	15,6	18,1	21,0	19,8	16,0	8,8	19,4	10,0	12,7	2,9
rozvedený, rozvedená	28,7	48,4	41,8	46,4	16,4	22,7	50,7	32,0	39,4	11,7
ovdovělý, ovdovělá	11,0	1,0	16,3	9,8	58,6	45,2	7,5	49,4	37,5	81,1
v tom způsob bydlení (%)										
samostatně v bytě	81,4	83,3	72,8	84,2	89,4	87,1	75,6	93,2	88,3	91,6
v bytě s další hospodařící domácností	15,4	14,2	22,2	13,3	9,9	11,6	21,5	5,7	10,8	8,1
mimo byty	3,2	2,6	5,0	2,6	0,7	1,3	2,9	1,1	0,9	0,3

Celkem 52,3 tisíc domácností jednotlivců mužů bydlí samostatně v bytě (81,4 %), počet a podíl samostatně bydlících žen byl vyšší – 70,4 tisíc, tj. 87,1 % celku. Společně v bytě s další domácností bydlelo 9,9 tisíc mužů (15,4 %). Počet a podíl žen byl v tomto případě nižší – 9,4 tisíc, tj. 11,6 % celkového počtu domácností jednotlivců. Mimo byty bydlelo 2,0 tisíc mužů a 1,1 tisíc žen (3,2 %, resp. 1,3 % z příslušných celků).

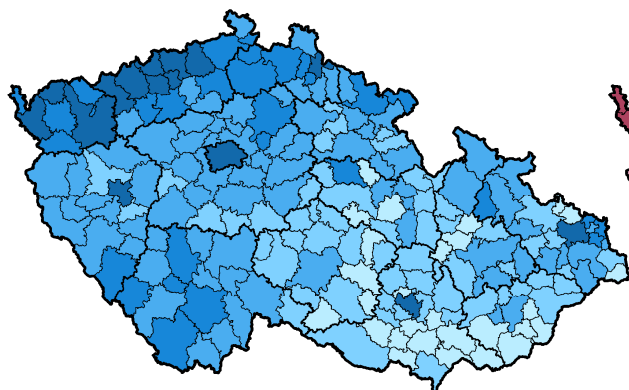
Věkové složení domácností jednotlivců podle pohlaví v Jihomoravském kraji (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

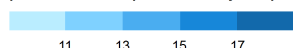

Domácnosti jednotlivců podle pohlaví a SO ORP podle SLDB 2011

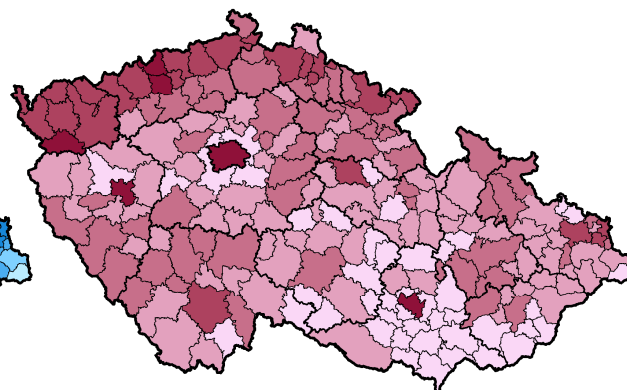
Muži

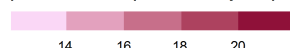
podíl na celkovém počtu osob stejného pohlaví (%)

Ženy

podíl na celkovém počtu osob stejného pohlaví (%)

Zdroj: ČSÚ

Bydlení domácností

Z výsledků SLDB 2011 vyplývá, že v kraji samostatně v bytě bydlelo 353,0 tisíc domácností. Zatímco z úplných rodin žijících v sezdaném soužití téměř tři pětiny bydlely v bytech v rodinných domech, u úplných rodin žijících v nesezdaném soužití více než tři pětiny z nich žily v bytech v bytových domech. Nadpoloviční většina domácností neúplných rodin v čele s mužem žila v bytech v rodinných domech, u neúplných rodin v čele s ženou více než polovina žila v bytech v bytových domech. U domácností jednotlivců bez rozdílu pohlaví se tři pětiny bytů nacházely v bytových domech.

Převládajícím právním důvodem užívání bytu domácností neúplných rodin v čele s mužem či ženou byl byt „ve vlastním domě“. Druhým nejvíce zastoupeným důvodem užívání bylo v obou případech „nájemní bydlení“. U domácností jednotlivců bez rozdílu pohlaví podíl nájemního bydlení mírně převyšoval podíl bytů ve vlastním domě.

Domácnosti bydlicí samostatně v bytě podle typu domácnosti, druhu domu a právního důvodu užívání bytu

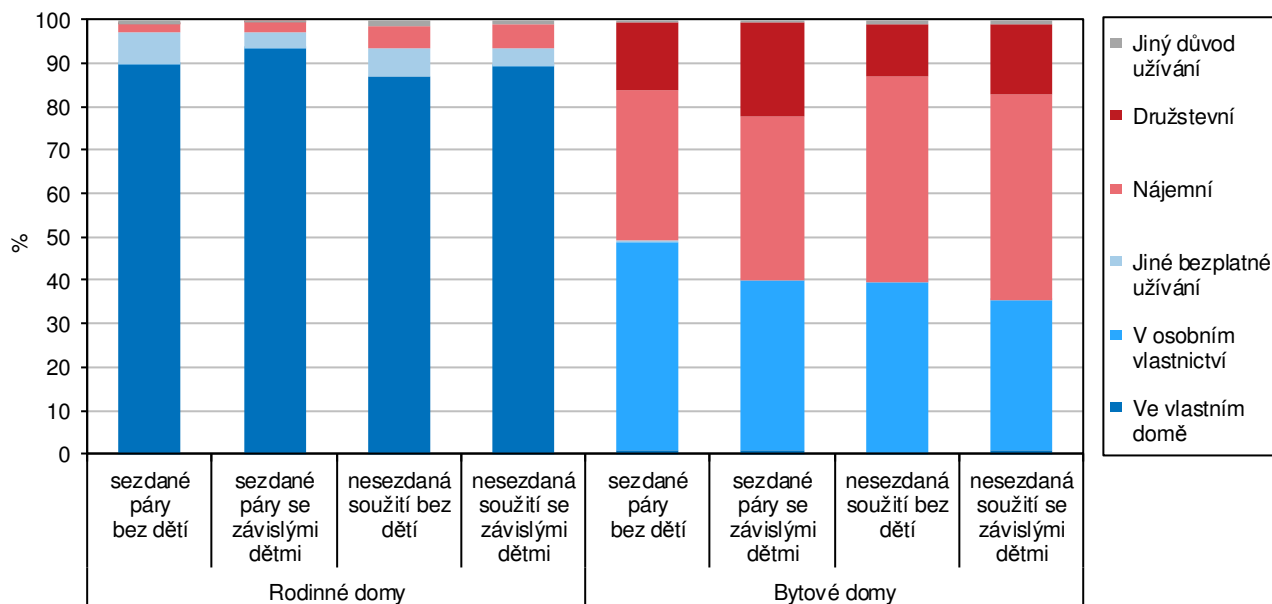
Zdroj: SLDB 2011

	Úplné rodiny		Neúplné rodiny		Domácnosti jednotlivců	
	sezdaná soužití	nesezdaná soužití	v čele muž	v čele žena	muži	muži
Domácnosti bydlicí samostatně v bytě	154 774	20 094	9 697	45 773	52 325	70 371
z toho podle druhu domu (%)						
rodinné domy	57,7	38,1	52,0	42,2	38,1	36,6
bytové domy	41,6	61,3	46,9	56,9	59,7	60,9
z toho podle právního důvodu užívání bytu (%)						
ve vlastním domě	51,3	33,8	43,7	34,9	26,9	26,1
v osobním vlastnictví	17,6	22,6	13,4	16,6	18,0	21,3
jiné bezplatné užívání bytu	2,9	2,0	1,7	1,9	3,3	5,8
nájemní	16,3	31,2	23,8	28,8	27,6	27,9
družstevní	7,6	8,5	8,1	9,4	7,7	7,9

Pokud bydlela **úplná rodina samostatně v bytě v rodinném domě**, bez rozdílu legitimacy soužití či soužití se závislými dětmi či bez dětí, v právním důvodu užívání bytu převládala byt „ve vlastním domě“ (od 86,8 % u nesezdaných párů bez závislých dětí po 93,4 % u sezdaných párů se závislými dětmi – podíly ze zjištěných hodnot).

Úplné rodiny bydlicí samostatně v bytě podle druhu domu a právního důvodu užívání bytu v Jihomoravském kraji (ze zjištěných hodnot)

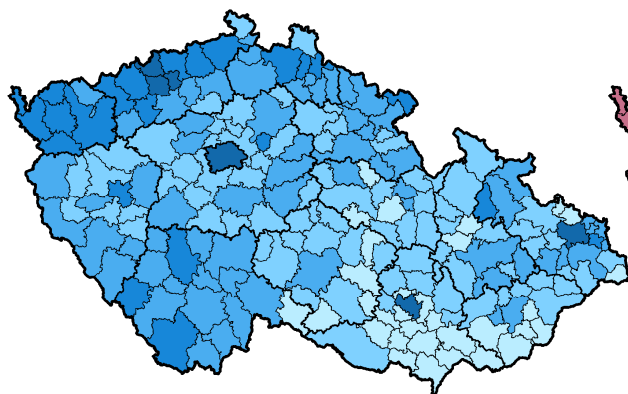
Zdroj: SLDB 2011

V případech, kdy **úplná rodina bydlela v bytě v bytovém domě**, existovaly určité rozdíly mezi sezdanými a nesezdanými páry. U sezdaných párů (se závislymi dětmi či bez dětí) tvořil nejvyšší podíl právní důvod užívání bytu „v osobním vlastnictví (47,9 %, resp. 38,8 %). U nesezdaných párů (s dětmi a bez dětí) převládalo „nájemní“ bydlení (47,0 %, resp. 47,5 %).

Osoby žijící samostatně v bytě ve věku 15 a více let podle SO ORP podle SLDB 2011

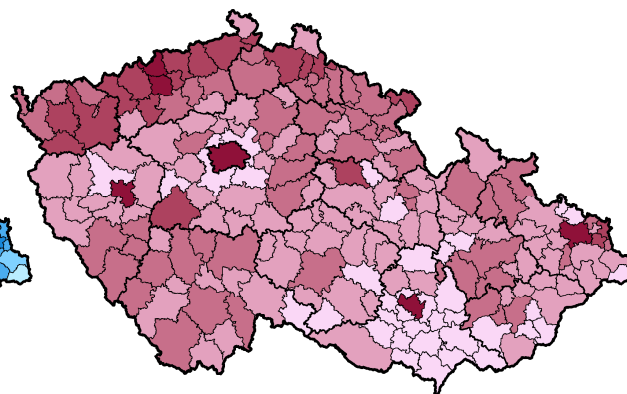
Muži

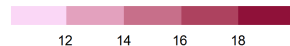
podíl na celkovém počtu osob stejného pohlaví (%)

Ženy

podíl na celkovém počtu osob stejného pohlaví (%)

Zdroj: ČSÚ

